

VLEERMUIZEN OP ZOLDER IN DE UTRECHTSE VECHTSTREEK

Inleiding

Na mijn verhuizing naar de Vechtstreek heb ik daar vanaf 1997 het inventariseren van kerk- en kasteelzolders opgepakt. Daarbij heb ik mij beperkt tot het Utrechtse deel van de Vechtstreek, tussen Utrecht en Abcoude (voor zover dat al in de Vechtstreek ligt). Op kaart 1 en in tabel 1 staan de kerken en kastelen aangegeven. De kastelen heb ik 'meegenomen' omdat ik als gevolg van de inventarisatie in 1994 en 1995 voor de Stichting Parken en Historische Buitenplaatsen (PHB) daar al goede contacten had (*Vleermuizen op Utrechtse buitenplaatsen*, 1997).

Resultaten

In tabel 1 staan de gevonden soorten en hun aantallen. Qua soorten bestaat het spectrum uit de bruine of gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, baardvleermuizen en gewone dwergvleermuis. De laatste soort zit niet op de zolders, maar in de spouw c.q. onder het dakbeschot/boeiiboord.

De regelmatige aanwezigheid van een baardvleermuis in de NH-kerk in Loenen is aardig, omdat baardvleermuizen nu eenmaal relatief weinig (ten opzichte van beide soorten grootoorvleermuis en de laatvlieger) op kerkzolders worden aangetroffen. Verder hoop ik dat beest nog eens heel goed te kunnen bekijken en fotograferen, want hij/zij heeft een 'Brandt'-voorkomen.

De bruine grootoorvleermuizen zijn alom aanwezig, maar slechts met één kolonie op kasteel Zuylen. Uit het al genoemde onderzoek op de buitenplaatsen en vanuit latere veldtochten weet ik dat deze soort regelmatig in bomen huist. Kennelijk zijn kerkzolders in deze contreien een minder aantrekkelijke verblijfplaats voor kolonies van deze soort. Op kasteel Zuylen na dan, waar een kleine kolonie huist. Het maximum aantal dieren is daar niet echt groot, zes. De hoeveelheid mest duidt echter op een wat grotere groep. Deze leeft in goede symbiose met het Belle van Zuylen-archief, waarbij het aftimmeren van twee kamertjes –onbedoeld- de geschiktheid van de zolder als grootoorverblijf heeft vergroot. Boven de kamertjes zijn erg rustige en donkere hoeken ontstaan, waar ze getuige de mest gretig gebruik van maken. En de keutels die daar liggen hinderen niemand.... Voor het overige zijn de zolders kennelijk een (onregelmatige) verblijf- en foerageerplaats van solitaire dieren, meest mannetjes waarschijnlijk.

Van alle kerken en kasteelzolders die ik heb bezocht zijn er twee ontoegankelijk (Nieuwer ter Aa en Gunterstein), terwijl de NH-kerk in Abcoude tegenwoordig ongebruikt blijft, daar lag alleen oude mest.

Opmerkelijk is dat de torenspitsen vrijwel alle in gebruik zijn bij de (grootoor)vleermuizen, veel vaker dan in Limburg. Ten slotte is vermeldenswaardig dat in de RK-kerk van Maarssen vrijwel altijd één bruine grootoor aanwezig is, terwijl daar inmiddels de laatste drie jaar omvangrijke restauratiewerkzaamheden aan de gang zijn.

Tabel 1
Vleermuizen op zolder in de Utrechtse Vechtstreek

Gebouw	Aantal bezoeken	Bruine groot-oor-vleermuis	Groot-oor-vleermuizen	Baard-vleermuizen	Laat-vlieger	Gewone dwerg-vleermuis
Abcoude, NH-kerk	3	-	Oude mest	-	Oude mest	-
Abcoude, RK-kerk	5	1 (1)	-	-	-	-
Loenen, NH-kerk	5	3 (2)	1 (1)	3 (3)	Mest	-
Loenen, Geref. Kerk ¹	3	-	-	-	-	123(3) ²
Loenen, bejaardenhuis 't Kampje ¹	2	-	-	-	-	125 (2)
Nieuwer ter Aa	1	-	-	-	-	-
Breukelen, RK-kerk	3	1 (1)	-	-	-	-
Breukelen, NH-kerk	4	1 (1) ³	-	-	-	-
Kasteel Gunterstein	1	-	-	-	-	-
Landhuis Vechtoever ¹	4	-	-	-	-	21 (1) ⁴
Maarssen, RK-kerk	5	4 (4)	-	-	-	-
Kasteel Zuylen	5	14 (4)	-	-	-	-

¹ Geen zolder

² Deze kolonie huist in de spouw en 'wisselt' met het bejaardenhuis, waar ze onder het dakbeschot verblijven.

³ Dood dier.

⁴ Huist onder dakbeschot en / of achter boeiboord onder de goot.

Tussen () staat het aantal bezoeken dat de betreffende soort is aangetroffen.

Bronnen

Vleermuizen op Utrechtse buitenplaatsen 1997. Stichting Vleermuisbureau, Wageningen.

Figuur 1
Ligging verblijven en aanwezigheid bruine grootorvleermuizen

